Sahaba e Kiraam Ke Mutalliq Ahle Sunnat Wal-Jama'at Ka Aqeedah

By : Umar Asari

RomanQuranohadees.com

The Way Of Salafiyyah.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Sahaba e Kiraam Ke Mutalliq Ahle Sunnat Wal-Jama'at Ka Aqeedah

Prepared By: Umar Asari

Allah Taala ka hum par fazl o ehsaan hai ke us ne hamaari rushd o hidaayat aur tableegh e ahkaam ke liye apne Paighambar Sallallahu Alaihi Wasallam ko mab'oos farmaaya (means bheja). Rasool e Akram Sallallahu Alaihi

Wasallam ne fareeza e tableegh ko badarja e uttam (means bahut hi achche se, mukammal taur se) anjaam diya. Har khair o bhalaayi ke kaam par apni ummat ki rehnumaayi farmaayi aur har buraayi se unhein khabardaar kiya aur khairkhwaahi ka haqq ada kar diya. Rabb e kayenaat ne apne Paighambar ke sharaf e sohbat aur tahseel e uloom e shari'at (shari'at ke ilm ke husool) ke liye aise logon ka intikhaab kiya jo is ummat ke afzal aur behtareen afraad the. Un sahaba ne baraah e raast (direct) Aap Sallallahu Alaihi Wasallam se ilm haasil kiya aur duniya o aakhirat mein sarfaraaz huwe.

Sahaba e Kiraam ke sharaf o fazeelat par Kitaab o Sunnat se dalaail:

Rasool e Akram Sallallahu Alaihi Wasallam ke baad Sahaba e Kiraam ne tableegh ke fareeze ko anjaam diya, is fareeze ko anjaam dene mein un ki koshishein qaabil e qadr hain. Sahaba e Kiraam ke aala (baland) maqam aur azeem ul martabat (oonche martabe waale) hone ka andaza is baat se bakhoobi lagaaya jaa sakta hai ke ek taraf unhein Nabi Sallallahu Alaihi Wasallam ki sohbat aur Rasool e Akram Sallallahu Alaihi Wasallam ke saath Allah ke kalime ko baland karne ke liye jihaad karne ki fazeelat haasil hai aur doosri taraf shari'at ki tableegh ke nateeja mein qiyamat tak aane waale musalmaanon ke ajr

o sawab un ka muqaddar hain, kiunki unhon ne hi Rasool e Akram Sallallahu Alaihi Wasallam ke baad is ummat ko rushd o hidaayat ki raah par lagaaya aur Nabi Sallallahu Alaihi Wasallam ki zabaan e mubarak se saadir hone waale is azeem maqam ko haasil kiya:

مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ، لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا

Tarjumah: Jis shakhs ne hidayat ki da'wat di use us hidayat ki pairwi karne walon ke ajr ke barabar ajr milega aur un ke ajr mein koi kami nahi hogi.

(Sahih Muslim: 2674)

Quran o Sunnat mein Sahaba e Kiraam Radhiallahu Anhum ke fazl o sharaf par mundarja zail (following) nusoos shaahid hain.

Quran kareem:

1. Allah Ta'ala ka yeh farmaan Quran e Kareem mein maujood hai:

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

Tarjumah: Aur jo Muhajireen aur Ansaar saabiq aur muqaddam hain aur jitne log ikhlaas ke saath un ke pairo hain Allah un sab se raazi huwa aur woh sab us se raazi huwe aur Allah ne un ke liye aise baagh muhiyya kar rakhe hain jin ke neeche nehren jaari hongi jin mein hamesha rahenge yeh badi kaamyabi hai.

(Surah At-Taubah, Surah No: 9 Ayat No: 100)

2. Ek doosre maqaam par farmaaya:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ۚ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ
رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ۖ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا
مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا ۖ سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ
السُّجُودِ ۚ ذَٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَاةِ ۚ وَمَثَلُهُمْ فِي
الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ
عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ ۗ وَعَدَ اللَّهُ
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً
وَأَجْرًا عَظِيمًا

Tarjumah: Muhammed (Sallallahu Alaihi Wasallam) Allah ke Rasool hain aur jo log un ke saath hain kafiron par sakht hain aapas mein rehamdil hain, tu unhein dekhega ke ruku’ aur sajde kar rahe hain Allah Ta’ala ke fazl aur razamandi ki justujoo mein hain, un ka nishan un

ke chehron par sajdon ke asar se hai, un ki yahi misal Tauraat mein hai aur un ki misal Injeel mein hai, misl us kheti ke jis ne apna ankhwa nikala phir use mazboot kiya aur woh mota ho gaya phir apne tane par seedha khada ho gaya aur kisaanon ko khush karne laga taake un ki wajah se kafiron ko chidhaye, in imaan walon aur neik aamaal walon se Allah ne bakhsish ka aur bahut bade sawaab ka wada kiya hai.

(Surah Al-Fatah, Surah No: 48 Ayat No: 29)

«لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ» ke alfaaz un logon ke liye shadeed wa'eed aur khatarnaak hain jo Sahaba e Kiraam ke mutalliq naaraazgi rakhte hain aur jin ke dilon mein Sahaba e Kiraam ke baare mein keena aur bughz o

adaawat maujood hai.

3. Mazeed farmaya:

لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ ۚ أُولَٰئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا ۚ وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

Tarjumah: Tum mein se jin logo ne Fatah se pehle fi-sabeelillah (Allah ke raaste mein) diya hai aur qitaal kiya hai woh (doosron ke) barabar nahi, balki un se bahut bade darje ke hain jinhon ne Fatah ke baad khairaaten dien aur jihaad kiye. Haan bhalaayi ka wa'da to Allah Ta'ala ka un sab se hai jo kuch tum kar rahe ho us se Allah khabardaar hai.

(Surah Al-Hadeed, Surah No: 57 Ayat No: 10)

4. Maal e fay ke masaarif ke baare mein Irshaad e Rabbaani hai:

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا
وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ۞
وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ
هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً
مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ
خَصَاصَةٌ ۚ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ۞ وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا
اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ
فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ

Tarjumah: (Fay ka maal) un Muhajir miskeenon ke liye hai jo apne gharon se aur apne maalon se nikaal diye gaye

hain woh Allah ke fazl aur us ki razamandi ke talabgaar hain aur Allah Ta'ala ki aur us ke Rasool ki madad karte hain yehi raastbaaz log hain. Aur (un ke liye) jinhon ne is ghar mein (yani Madinah) aur imaan mein in se pehle jagah bana li hai aur apni taraf hijrat kar ke aane walon se mohabbat karte hain aur Muhajireen ko jo kuch de diya jaaye us se woh apne dilon mein koi tangi nahi rakhte balke khud apne upar unhein tarjeeh dete hain go khud ko kitni hi sakht haajat ho (baat yeh hai) ke jo bhi apne nafs ke bukhl se bachaaya gaya wohi kaamyaab (aur baa-murad) hai. Aur (un ke liye) jo in ke baad aayen jo kahenge ke aye hamaare parwardigaar hamein baksh de aur hamaare un bhaiyon ko bhi jo hum se pehle imaan laa chuke hain aur imaandaaron ki taraf se hamaare dil mein keena (aur dushmani) na daal, aye hamaare Rabb be-shak

tu shafqat aur meharbani karne waala hai.

(Surah Al-Hashr, Surah No: 59 Ayat No: 8-10)

Surah Hashr ki in Aayaat mein se pehli Muhaajireen aur doosri Ansaar ke fazaail par mabni hai jabki teesri un logon ke baare mein hai jo Sahaba e Kiraam ke baad aaye, jo Sahaba e Kiraam ke liye istighfaar karte huwe Parwardigaar se is baat ke talabgaar rahe ke un ke dilon mein kabhi Ashaab e Rasool ke liye keena aur bughz paida na ho. Aayaat mein mazkoor in teen aqsaam (Muhaajireen o Ansaar aur deegar Sahaba e Kiraam se mohabbat karne waalon) ke alawah deegar log shaitaan ke jhaanse mein girfataar ho kar zillat o ruswaayi se hamkinaar hote hain.

5. Isi tarah ke gumraah logon ke liye Sayyedah Aisha Radhiallahu Anha ne farmaaya tha:

أُمِرُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِأَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَسَبُّوهُمْ

Tarjumah: Logon ko hukm diya gaya tha ke woh Nabi Sallallahu Alaihi Wasallam ke ashaab ke liye isteghfaar karen to unhon ne un ko bura kehna shuru kar diya.

(Sahih Muslim: 7539)

Surah Al-Hashr ki in Aayaat ke tazkire mein Imam Nawawi Rahimahullah ne likha hai:

وبهذا احتج مالك فى انه لا حق فِي الْفَيْءِ لِمَنْ سَبَّ الصَّحَابَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِنَّمَا جَعَلَهُ لِمَنْ جَاءَ بَعْدَهُمْ مِمَّنْ يَسْتَغْفِرُ لَهُمْ

Tarjumah: **Imam Maalik ne isi se daleel li hai ke jo aadmi Sahaba e Kiraam ko bura bhala kahe, us ka maal e fay mein koi haqq nahi, kiunki Allah Ta'ala ne maal e fay ka istehqaaq Sahaba e Kiraam ke baad aane waalon ke liye is shart ke saath rakha hai ke woh un ke liye istighfaar karne waale hon.**

(Sharah An-Nawawi: 18/158-159)

Inhi aayaat ki tafseer mein Imam Ibn e Kaseer Rahimahullah likhte hain:

Imam Maalik ne is Aayat e Kareemah se kya khoob istedlaal kiya hai ke woh Raafizi jo sahaba ko gaaliyaan

deta hai, woh maal e fay ka haqdaar nahi theharta, kiunki woh un awsaaf se muttasif nahi jin ka is Aayat «رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ» (Tarjumah upar guzar chuka hai) mein zikr hai.

Ahadees o Aasaar:

6. Rasool e Akram Sallallahu Alaihi Wasallam ka irshad e giraami hai:

خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ

Tarjumah: Sab se behtar mere zamaane ke log hain, phir woh log jo us ke baad honge, phir woh log jo us ke baad honge.

(Sahih Bukhari: 2652)

Sahih Muslim mein Hazrat Abu Hurairah Radhiallahu Anhu ki riwayat ke alfaaz is se kuch mukhtalif hain:

خَيْرُ أُمَّتِي الْقَرْنُ الَّذِينَ بُعِثْتُ فِيهِمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ أَذَكَرَ الثَّالِثَ أَمْ لَا

Tarjumah: Meri ummat ke behtareen log is zamaane ke hain jis mein meri bi'sat hue hai, phir woh log hain jo un ke saath (ke daur ke) hain. (Raawi ka kehna hai ki) Allah hi khoob jaanta hai ke Aap ne teesre zamaane ka zikr kiya tha ya nahi

(Sahih Muslim: 2534)

Sahih Muslim mein hi Hazrat Aisha Radhiallahu Anha ki riwayat in alfaaz ke sath bhi hai:

قَالَتْ :سَأَلَ رَجُلٌ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ ؟ قَالَ :الْقَرْنُ الَّذِي أَنَا فِيهِ، ثُمَّ الثَّانِي، ثُمَّ الثَّالِثُ

Tarjumah: Hazrat Aisha Radhiallahu Anha farmaati hain ke ek aadmi ne Nabi Sallallahu Alaihi Wasallam se sawaal kiya ke behtareen log kon hain? Aap ne jawaab diya ke mere zamane ke log, phir doosre aur phir teesre zamaane ke log.

(Sahih Muslim: 2536)

7. Sahihain (Bukhari aur Muslim) mein Hazrat Abu Sa'eed Khudri Radhiallahu Anhu se riwayat hai ki Rasool e Akram Sallallahu Alaihi Wasallam ne farmaya:

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ، فَيَغْزُو فِئَامٌ مِنَ النَّاسِ، فَيَقُولُونَ: فِيكُمْ مَنْ صَاحَبَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ. فَيُفْتَحُ لَهُمْ، ثُمَّ يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ، فَيَغْزُو فِئَامٌ مِنَ النَّاسِ، فَيُقَالُ: هَلْ فِيكُمْ مَنْ صَاحَبَ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟

فَيَقُولُونَ :نَعَمْ .فَيُفْتَحُ لَهُمْ، ثُمَّ يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ، فَيَغْزُو فِئَامٌ مِنَ النَّاسِ، فَيُقَالُ :هَلْ فِيكُمْ مَنْ صَاحَبَ مَنْ صَاحَبَ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَيَقُولُونَ :نَعَمْ .فَيُفْتَحُ لَهُمْ

Tarjumah: Ek zamaana aayega ke Ahl-e-Islam ki jama'atein Jihaad karengi to un se poocha jaayega ke kya tumhaare saath Rasoolullah Sallallahu Alaihi Wasallam ka koi Sahabi bhi hai? Woh kahenge ke haan hain. Tab un ki fatah hogi. Phir ek aisa zamaana aayega ke musalmaanon ki jama'atein Jihaad karengi aur us mauqa' par yeh poocha jaayega ke yahan Rasoolullah Sallallahu Alaihi Wasallam ke Sahabi ki sohbat uthaane waale (Taba'ee) bhi maujood hain? Jawaab hoga ke haan hain aur un ke zariya fatah ki dua maangi jaayegi, us ke baad ek zamaana aisa aayega ke musalmaanon ki jama'atein Jihaad karengi aur

us waqt sawaal uthega ke kya yahan koi buzurg aise hain jo Rasoolullah Sallallahu Alaihi Wasallam ke sahaba ke shaagirdon mein se kisi buzurg ki sohbat mein rahe hun? Jawaab hoga ke haan hain, to un ke zariya fatah ki dua maangi jaayegi phir un ki fatah hogi.

(Sahih Bukhari: 3649, Sahih Muslim: 2532)

8. Ibn e Battah se Sahih Sanad se riwayat kiya hai ki Abdullah bin Abbas Radhiallahu Anhuma farmaate hain:

لا تسبوا أصحاب محمد صلى الله عليه وسلم، فلمقام ـ أحدهم ساعة ـ يعني مع النبي صلى الله عليه وسلم خير من عمل أحدكم أربعين سنة

Tarjumah: Ashaab e Rasool ko bura bhala mat kaho, un ki Rasool Sallallahu Alaihi Wasallam se ek ghadi sharaf e sohbat, tumaahre chalees (40) saal ke amal se behtar hai.

(Aqeeda e Tahawiyyah ke Shaareh ne isko zikr kiya hai, page no: 530, Ash-sharah Al-Ibaanah, page no: 119)

Wakee' ki riwayat ke alfaaz hain:

خير من عبادة أحدكم عمره

Tarjumah: Tum mein se kisi ek ke Umar bhar ke aamaal se behtar hai.

9. Hazrat Sa'eed bin Zaid ne Ashra e Mubashsharah Sahaba ka tazkirah karte huwe farmaaya:

لَمَشْهَدُ رَجُلٍ مِنْهُمْ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يُغَبَّرُ فِيهِ وَجْهُهُ ؛ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِ أَحَدِكُمْ عُمُرَهُ، وَلَوْ عُمِّرَ عُمُرَ نُوحٍ

Tarjumah: Sahaba e Kiraam mein se kisi ka Nabi Sallallahu Alaihi Wasallam ke saath kisi jung mein shirkat

jis mein unka chehra ghubaar aalood ho jaaye yeh ziyadah behtar hai is se ki tum mein ka koi shakhs apni umar bhar amal kare agarche uski umar Nooh (Alaihissalam) ki umar ho.

(Abu Dawood: 4650)

*** Allama Albani Rahimahullah ne Sahih kaha hai.**

10. Sahih Bukhari mein Hazrat Abu Sa'eed Khudri Radhiallahu Anhu se riwayat hai ke Rasool e Akram Sallallahu Alaihi Wasallam ne farmaaya:

لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي؛ فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا، مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ، وَلَا نَصِيفَهُ

Tarjumah: **Mere ashaab ko bura-bhala mat kaho. Agar koi shakhs Uhud pahaad ke barabar bhi sona (Allah ki raah mein) kharch kar daale to un ke ek Mudd ghalla ke**

barabar bhi nahi ho sakta aur na un ke aadhe Mudd ke barabar.

(Sahih Bukhari: 3673)

Sahaba e Kiraam neki aur taqwa aur amanat o dayanat ke aala maqam par faaiz hain:

Sahaba e Kiraam ke taqwa aur adalat par Quran o Sunnat Shahid hain. Allah Ta'ala aur Rasool Sallallahu Alaihi Wasallam ki taraf se un ki ta'reef kisi se makhfi (chupi hue) nahi.

Aimma e Aslaaf ke Aqwaal:

11. Imam Nawawi Rahimahullah "At-Taqreeb" mein likhte hain:

Tamaam Sahaba e Kiraam aadil hain chahe un ka fitnon se paala pada ya un fitnon se mehfooz rahe aur is par ummat ke mo'tabar logon ka ijma' hai.

(At-Taqreeb: 1/92)

12. Hafiz Ibn e Hajar Rahimahullah "Al-Isaabah" mein naqal karte hain:

Ahl e Sunnat ka is baat par ittefaaq hai ke tamam Sahaba e Kiraam aadil hain. Sirf bid'ati aur na-qabil e aitbaar logon ne is baat ki mukhalifat ki hai.

Isi liye Sanad e Hadees mein agar Sahabi ka naam Majhool bhi ho to koi harj nahi. Agar Taba'ee yun kahe: «عن رجل صحب النبىﷺ» to us se riwayat ki sehat par koi asar nahi padta kiunki Sahabi ke naam ka zikr na bhi ho to koi nuqsaan nahi. Yeh sahaba ke adalat o amanat ke aala maqam par faaiz hone ki wajah se hai.

13. Khateeb Baghdaadi "Al-Kifayah" mein likhte hain:

Muttasil Hadees ki qabooliyat mein bhi raawiyon ka aadil hona shart hai. Sahaba e Kiraam ke alawah baqi Hadees ke raawiyon par behas zaroori hai taaki Hadees ke raawi

ki adalat saabit ho sake, lekin Sahaba e Kiraam ke halaat ki chaan bayan zaroori nahi, is liye un ki adalat o amaanat aur taharat o rif'at e manzilat khud Rabb e kaayenaat ki taraf se saabit hai.

In kalimaat e faazilah ke baad Khateeb Baghdadi ne Sahaba e Kiraam Ki fazeelat o azmat mein baaz Aayaat o Ahadees ka tazkirah karne ke baad un ki shaan yun bayan ki:

Agar Allah Ta'ala aur Nabi Sallallahu Alaihi Wasallam se Sahaba e Kiraam ki fazeelat se mutalliq kuch manqool na bhi hota tab bhi un ke apne imaani halaat, hijrat, jihaad aur deen ki sar-balandi ke liye jaan o maal aur aulaad ki qurbani un ki adalat o amanat aur aqeedah aur amal ki pakeezgi aur taharat un ke baad azmat o shaan ka aitraaf karne walon se kahin ziyadah badh kar hai. Abu Zur'ah se

riwayat hai ke jab aap kisi ko Sahaba e Kiraam ki shaan mein gustaakhi karte huwe dekhen to jaan len ke woh zindeeq hai. Is liye ke Nabi Sallallahu Alaihi Wasallam ki zaat aur Quran e kareem hamaare nazdeek barhaq hain, hum tak Quran aur Sunnat e Rasool Sallallahu Alaihi Wasallam pahunchne ka zariya Ashaab e Rasool Sallallahu Alaihi Wasallam hi hain. Yeh zindeeq aur Mulhid log hamaare gawahaan e Shari'at par jirah kar ke Kitaab o Sunnat ko mu'attal (nakaarah) karna chaahte hain aur haqeeqat mein yahi zindeeq jirah ke haqdaar hain.

(Al-Kifaayah: 1/48-49)

Sahaba e Kiraam Radhiallahu Anhum ke baare mein Ahle Sunnat Wal-Jama'at ka aqeedah:

Ahle Sunnat Wal-Jama'at Sahaba e Kiraam Radhiallahu

Anhum ke baare mein ifraat o tafreet se balaatar (pare, door) ho kar miyana-rawi aur aitedaal par mabni mauqif rakhte hain. Sahaba e Kiraam Radhiallahu Anhum ki azmat mein ghulu karte huwe unhein Allah ya Rasoolullah Sallallahu Alaihi Wasallam ka maqaam de dena ya unhein un ke mansab se gira kar ta'n o tashnee' aur sabb o shatam (gaali glooch) ka nishana banana Ahle Sunnat ke Manhaj ke khilaaf hai. Ahle Sunnat ifraat o ghulu aur tafreet o tanqees se balatar (pare, door) ho kar Sahaba e Kiraam se mohabbat rakhte hain aur Adl o insaaf ke saath unhein un ka sahih maqam dete hain, na un ki shaan mein ghulu karte aur na hi kotaahi aur gustaakhi ke murtakib hote hain. Ahle Sunnat ki zubanein Sahaba e Kiraam ki ta'reef aur un ke dil Sahaba ki mohabbat se bhare huwe hain.

Sahaba e Kiraam Radhiallahu Anhum ke darmiyan jo ghalatfehmiya aur ikhtilafaat huwe, us mein Sahaba ne apne ijtihaadaat ki roshni mein trz e amal ikhtiyar kiya, yahan bhi un ke liye ijtehaad ka ajr musallam hai. Durust hone par dohra ajr aur khata ki soorat mein ek ajr aur ghalati mu'aaf hai. Yeh baat zehan-nasheen rahe ke woh ma'soom nahi the balki bashari taqaaze se un se lagzishen hoti thein, lekin beharhaal doosron ki nisbat un ki ghalatiyan kam aur khoobiyan ziyadah hain aur un ke liye Allah Ta'ala ki taraf se maghfirat o rizwan ka parwana bhi hai.

Sahaba e Kiraam ke baare mein aaimma e Salaf ke aqwaal:

1. **Imam Tahawi Rahimahullah ne aqeeda e Ahle Sunnat ki tarjumani in alfaaz se ki hai:**

وَنُحِبُّ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَلَا نُفَرِّطُ فِي حُبِّ أَحَدٍ مِنْهُمْ، وَلَا نَتَبَرَّأُ مِنْ أَحَدٍ مِنْهُمْ. وَنُبْغِضُ مَنْ يُبْغِضُهُمْ، وَبِغَيْرِ الْخَيْرِ يَذْكُرُهُمْ. وَلَا نَذْكُرُهُمْ إِلَّا بِخَيْرٍ. وَحُبُّهُمْ دِينٌ وَإِيمَانٌ وَإِحْسَانٌ، وَبُغْضُهُمْ كُفْرٌ وَنِفَاقٌ وَطُغْيَانٌ

Tarjumah: **Hum Ashaab e Rasool se mohabbat rakhte hain, un ki mohabbat mein kotahi nahi karte aur na hi un mein se kisi se izhaar e baraa'at karte hain. Sahaba se bughz rakhne walon aur un ka zikr e khair na karne walon se hum bughz rakhte hain, hum un ka zikr sirf aur sirf khair ke saath karte hain. Sahaba se mohabbat deen, imaan aur ehsaan hai aur un se bughz dar haqeeqat sarkashi aur kufr o nifaaq hai.**

(Aqeedah Tahawiyyah)

2. Ibn e Abi Zaid Qairwaani Maliki apne mashhoor risala mein Ahle Sunnat ka mauqif is tarah bayan karte hain:

Behtareen zamaana Rasool e Akram Sallallahu Alaihi Wasallam ke sharf e sohbat se faizyaab hone walon ka zamaana hai aur un mein se afzal tareen bit-tarteeb (tarteeb se) Khulafaa e Rashideen Hazrat Abu Bakr Siddiq, Hazrat Umar Farooq, Hazrat Usmaan aur Hazrat Ali Radhiallahu Anhum Ajma'een hain. Sahaba e Kiraam ka zikr e khair zabanon par rahe aur un ke darmiyaan ikhtilaaf par behas na ki jaaye. Sab se badh kar unhi ka haqq hai ke fitnon aur ikhtilafaat ke waaqi'aat mein un ke liye behtar raah nikaali jaaye aur un ke haqq mein behtar mauqif ikhtiyaar karne ka tasawwur apnaya jaaye.

(Ar-Risaalah Lil-Qairwani: 1/9)

3. Imam Ahmad bin Hambal Rahimahullah "Kitaab-us-Sunnah" mein likhte hain:

Ashaab e Rasool Sallallahu Alaihi Wasallam ke mahaasin ka tazkirah aur un ke baahmi ikhtilafaat par bahes na karna mustahab hai. Jo Sahaba e Kiraam ya un mein se kisi ko bhi bura kahe, woh bid'ati aur raafizi hai, un se mohabbat karna sunnat hai, un ki iqtida aur un ke liye dua waseela e qurbat aur un ki aadaat ko ikhtiyar karna baa'is e fazeelat hai.

Imam Ahmad ka mazeed kehna hai:

Kisi ke liye Sahaba e Kiraam ka zikr e soo (bura zikr) ya un par ta'n o tashnee' karna jaaiz nahi. Haakim e waqt par farz hai ke aisa karne waale ko saza de, kiunki yeh

jurm na-qabil mu’aafi hai. Saza dene ke baad us se taubah karwaayi jaaye, agar taubah kare to behtar warna use dobarah saza di jaaye aur use qaid mein rakha jaaye jab tak ke woh taubah kar ke is bure kaam se baz na aaye.

4. Imam Abu Usmaan Saboni Rahimahullah apni kitaab “Aqeedat-us-Salaf Wa Ashaabul Hadees” mein likhte hain:

Aslaaf o Muhaddiseen, Sahaba ke bahmi mushaajaraat mein sukoot (khamooshi) ikhtiyaar karne aur un ke aibon aur kamiyon se zabanon ko paak rakhne ke nazriyeh par qaim hain. Sahaba e Kiraam ke liye Allah ki rehmat ka izhaar aur un se mohabbat un ka aqeedah hai.

(Aqeedat-us-Salaf Wa Ashaabul Hadees: 294)

Sahaba e Kiraam par ta'n o tashnee' dar haqeeqat islam par hamla hai!

Sahaba e Kiraam ki zaat par hamla dar-haqeeqat islam par ta'na-zani karna hai, kiunki unhin ke zariye hamein Islam pahuncha. Hazrat Imam Abu Zur'ah ke qaul mein yeh baat guzar chuki hai:

Sahaba e Kiraam ne hi hamein Quran o Sunnat ki ta'leemaat se roshnaas karwaya hai. Yaqeenan yeh Sahaba ke dushman Sahaba e Kiraam par jirah kar ke hamaare deen aur Kitaab o Sunnat ko mo'attal (nakaarah) aur be-waq'at karna chaahte hain dar-haqeeqat yahi log majrooh aur makrooh hain aur yeh zindeeq (deen dushman) hain.